

Naziv prakse:

**Pomaganje
istražiteljima OLAF-
a tijekom provjere
na terenu**

**Model u deset
koraka**

Zemlja:

Bugarska

Kategorija prakse:

- mjere za borbu protiv prijevара
- provjere na terenu
- pomaganje istražiteljima OLAF-a

Podaci za
kontakt:

- AFCOS Bugarska
- www.afcos.bg
- afcos@mvr.bg

Suzbijeni rizici od prijevара

- sukob interesa
- izbjegavanje postupaka javne nabave ili manipulacija njima
- dvostruko financiranje
- tajno dogovaranje
- manipulacija troškovima projekta
- **ostali – primjenjivo na sve rizike od prijevара**

Kontekst i ciljevi

Uredbom br. 2185/96 o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevара i ostalih nepravilnosti zahtijeva se od nacionalnih tijela da daju dostatnu pomoć Europskoj komisiji, posebno Europskom uredu za borbu protiv prijevара (OLAF), u provedbi provjere na terenu na državnom području predmetne zemlje.

Svaka država članica uspostavila je vlastiti pristup provedbi uredbe. To je navelo neke države članice da potraže primjere dobrih modela suradnje koje će prilagoditi u okviru svojih nacionalnih zakonodavstava.

Cilj je ove prakse predstaviti bugarski model u deset koraka za pomaganje istražiteljima OLAF-a tijekom provedbe provjere na terenu na državnom području zemlje u skladu s Uredbom 2185/96.

Opis prakse

Člankom 4. Uredbe 2185/96. propisuje se da država članica ima pravo sudjelovati u provjeri na terenu koja se provodi na njezinu državnom području. Sudjelovanjem se povećaju mogućnosti uspješnog pomaganja OLAF-u u pripremi, postupku i zaključivanju provjera koje se provode.

Kako bi mogle sudjelovati, sve su države članice imenovale službu („Služba za usklađivanje borbe protiv prijevара”, AFCOS) za olakšavanje djelotvorne suradnje i razmjene informacija, među ostalim razmjene informacija operativne prirode s OLAF-om. AFCOS je nadležno tijelo koje pruža pomoć, samostalno ili u suradnji s drugim nadležnim tijelima.

Bugarska služba za borbu protiv prijevара (AFCOS Bugarska) osmislila je model u deset koraka za pomaganje istražiteljima OLAF-a tijekom provedbe provjere na terenu na bugarskom državnom području, i to na način kako je opisano u nastavku:

1. korak: prikupljanje (širenje) informacija

Provjeri na terenu uvijek prethodi obavijest koju šalje OLAF i u kojoj se navodi predmet, svrha i pravna osnova uspostavljenih kontrola. Provodi se nad gospodarskim subjektom na temelju **Uredbe br. 2988/95 o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica**. Svrha provjere na terenu osiguravanje je dokaza za OLAF-ovu istragu.

U pripremi za provjeru na terenu prvi je korak AFCOS-a (ili imenovanog nadležnog tijela kad je riječ o drugoj državi članici) provjera vlastitih informacijskih baza podataka. Cilj je proširiti podatke o konkretnom gospodarskom subjektu da bi se provjerilo jesu li s njim u vezi registrirane prethodne optužbe, nepravilnosti ili slučajevi prijevара, među ostalim i ako postoje provjere radi kaznenog progona ili istražni postupci. Kad je riječ o Bugarskoj, AFCOS upotrebljava informacijske sustave Ministarstva unutarnjih poslova da bi prikupljao podatke o uključenim osobama (imena, adrese) koje predstavljaju gospodarske subjekte, i to u skladu s pravilima zaštite osobnih podataka (GDPR). Upotrebljavaju se i sve dostupne javne baze podataka, među ostalim, na primjer, trgovački registar. Ako je potrebno, AFCOS unaprijed posjećuje adresu gospodarskog subjekta radi provjere ispravnosti prikupljenih podataka i registrirane adrese.

2. korak: uključivanje sudionika

Ovisno o opsegu provjere razna nacionalna tijela mogu sudjelovati u provjeri u skladu sa svojom nadležnosti. AFCOS unaprijed obavještava ta nadležna tijela kako bi prema potrebi osigurao njihovu pomoć. Tijela koja se mogu obavješćivati su i Ured tužitelja, kako bi se zajamčilo njegovo sudjelovanje u slučaju kaznenog djela, ili Agencija za inspekciju javnih financija, koja je ovlaštena za poduzimanje mjera ako gospodarski subjekt odbije suradnju. Osim nacionalnih tijela obavješćuju se i lokalna policijska tijela ako je potrebna njihova pomoć.

3. korak: ažuriranje podataka o istražnim postupcima i provjerama radi kaznenog progona

U ovoj se fazi dodatno nadopunjavaju prikupljeni podaci iz 1. koraka kako bi se uključili novi podaci o statusu provjera radi kaznenog progona i istražnih postupaka. Provjere na terenu mogu utjecati na istragu, stoga postoji mogućnost da AFCOS mora zatražiti dopuštenje nadzornog tužitelja za prikupljanje tih dodatnih podataka.

4. korak: priprema razgovora

Razgovor s gospodarskim subjektima zakazuje se da bi im se omogućilo da iznesu svoje stajalište i da bi se od njih doznali podaci relevantni za predmet. AFCOS prethodno dostavlja gospodarskom subjektu obavijest u kojoj su navedeni datum, mjesto i jezik razgovora, mogućnost prisutnosti odvjetnika i potrebna dokumentacija koju gospodarski subjekt mora predočiti. Razgovor se može pripremiti uz pomoć upravljačkog tijela ili posredničkog tijela nadležnog za financiranje projekta.

5. korak: plan provjere na terenu

Svaki korak provjere na terenu pažljivo se planira i navodi u internom dokumentu pod nazivom „Plan provjere na terenu”, i to u skladu s OLAF-ovim planom. O tom se planu interno obavješćuje Ministarstvo unutarnjih poslova.

6. korak: radni sastanak tijela

Prije same provjere istražni tim OLAF-a sastaje se s predstavnicima AFCOS-a, koji su u skladu s Uredbom br. 2185/96 nadležni za odobravanje zatražene pomoći. Tada AFCOS predstavlja obavljene pripreme, prikupljene podatke i plan provjere na terenu te se o tome raspravlja. Ako je potrebno, na sastanku su prisutni i predstavnici drugih tijela.

7. korak: pokretanje provjere na terenu; logistika

AFCOS osigurava logistiku koja je ključna za neometanu organizaciju provjere na terenu, među ostalim prijevoz, informatičke kapacitete, usluge prevođenja i sve materijale potrebne za procjenu. U skladu s člankom 4. Uredbe br. 2185/96 stručnjaci AFCOS-a sudjeluju u zakazanim aktivnostima.

8. korak: ključne aktivnosti provjere na terenu

Tijekom same provjere stručnjaci AFCOS-a u stalnom su kontaktu s Agencijom za inspekciju javnih financija, Uredom tužitelja te lokalnom i kriminalističkom policijom radi brze reakcije u slučajevima u kojima gospodarski subjekt odbija suradnju ili pokušava omesti provjeru. Stručnjak AFCOS-a s ovlastima za pristup podacima u sustavima Ministarstva unutarnjih poslova izravno podupire istražni tim. U ovoj se fazi provjere mogu prikupljati sve vrste podataka, među ostalim računalni podaci, proračunski i računovodstveni dokumenti, dokumentacija projekta i fizičke provjere prirode i količine robe.

9. korak: sudjelovanje u provjeri na terenu; završetak provjere na terenu

U skladu s člankom 4. Uredbe br. 2185/96 stručnjaci AFCOS-a aktivno sudjeluju u provjeri na terenu. Potpisuju izvješća koja sastavljaju istražitelji OLAF-a. Usto, predstavnici nacionalnog tijela nadležnog za upravljanje financijskim sredstvima Unije aktivno sudjeluju u provjeri te potpisuju izvješća OLAF-a. Provjera na terenu završena je kad su svi dokazi prikupljeni u skladu s nacionalnim i europskim pravom i kad je sva dokumentacija sastavljena i potpisana (kao što su protokoli o nalazima, izvještaji osoba itd.).

10. korak: završna analiza i povratne informacije

Nakon završetka provjere na terenu održava se sastanak istražnog tima OLAF-a i predstavnika AFCOS-a na kojem se predstavljaju rezultati. Stručnjaci raspravljaju o rezultatima provjere na terenu, mogućim preprekama i mogućnostima za napredak.

Jedinstvena obilježja

Ova praksa ima strukturiran pristup za odobravanje pomaganja istražiteljima OLAF-a tijekom provjere na terenu, kako se zahtijeva Uredbom br. 2185/96. Među sličnim se praksama ističe zbog svoje djelotvornosti u pomaganju od trenutka u kojem istražitelji OLAF-a pošalju obavijest o planiranoj provjeri na terenu, preko uključivanja nacionalnih tijela, pa do zaključivanja provjere na terenu. Na temelju godišnjih izvješća AFCOS-a u posljednjih deset godina u zemlji u kojoj se ova praksa razvijala gotovo 100 % provjera na terenu provedeno je na zadovoljavajući način.

Ishodi i rezultati

Ovaj se model dijelio kao dobar primjer na nacionalnoj razini i na razini EU-a jer se njime omogućuje predvidljiv i strukturiran pristup pozitivnim rezultatima, odnosno djelotvorno pomaganje istraživačima OLAF-a na državnom području države članice u kojoj se planira provjera na terenu. Rezultat je uspješna provjera na terenu, potkrijepljena dokazima, izjavama osoba, relevantnom dokumentacijom i drugim potrebnim podacima.

Ključni čimbenici za uspjeh

Nisu potrebni posebni zahtjevi jer je svaka država članica dužna pomoći istražiteljima OLAF-a u skladu s Uredbom br. 2185/96 i imenovati nadležnu službu za olakšavanje djelotvorne suradnje i razmjene informacija s OLAF-om u skladu s člankom 11. **Uredbe br. 883/2013** od 11. rujna 2013. **Uredba br. 883/2013** odnosi se na istrage koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i njome se izvan snage stavlja Uredba (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredba Vijeća (Euratom) br. 1074/1999. Prema preporuci Europskog revizorskog suda AFCOS je potrebno uspostaviti s najširim rasponom funkcija kako bi bio najdjelotvorniji.

Zabilježeni izazovi i stečena iskustva

Zasad nisu uočeni posebni izazovi u provedbi ove mjere.

Mogućnost prijenosa

Ova dobra praksa ima idealan potencijal prenosivosti koji je ograničen tek ovlastima nadležnih tijela na nacionalnoj razini zaduženih za pomaganje istraživačima OLAF-a na temelju Uredbe br. 2185/96.